

Pastiersky list Nitrianskej diecézy na Veľkonočnú nedeľu

Drahí bratia kňazi, zasvätení, milí bratia a sestry!

Každoročne v tomto období zažívame veľký zázrak jari, v podobe nového života. Ak sme čo i len trocha vnímaví pre tento jav, zažívame nádheru nového života v jeho najrozličnejších podobách. Každoročná zima – dlhšia, či kratšia – ukazujú nám znaky prírody navonok bez života, sa nás snaží presvedčiť, že tento rok jar nepríde. Je síce pravda, že niekedy to môže trvať dlhšie, kým sa puký nového života opäť otvorí, v každom prípade sme nakoniec vždy svedkami toho, ako jarné slnko oživí svojím teplom ako čarovným prútom prírodu a ako z tmy a neživota vytvára vždy odznova plnosť a dokonalosť života.

V prírode je naozaj vpísaná *Veľkonočná idea*. Je to „idea veľkého protikladu života: mystérium utrpenia a smrti, mystérium plaču a smútku na jednej strane, a mystérium vzkriesenia a svetla na druhej strane“ (P. Strauss). Áno, zázrak nového života v prírode je pre vnímavé oči a srdcia znamením iného zázraku: víťazstva nad smrťou a hriechom, prostredníctvom smrti a vzkriesenia Ježiša Krista – Božieho milovaného Syna.

Dnes toto hlboké tajomstvo s radosťou slávime. Dnes je „nedeľa nedeľ““. Z tohto tajomstva Cirkev neustále žije, pretože „Kristus, vzkriesený z mŕtvych už neumiera“ (Rim 6, 9). On je zárukou novej duchovnej jari, a teda i našej nádeje, ako to povedal najvyšší pastier Cirkvi Svätý Otec František na Veľkonočnú vigíliu (11. 4. 2020): „Hrob je miesto, odkiaľ ten, kto tam vstúpil, nevyjde. Ježiš však kvôli nám vyšiel, vstal pre nás, aby priniesol život tam, kde bola smrť, a aby zahájil nové dejiny tam, kde sa uzavreli. On, ktorý odvalil kameň od vchodu do hrobu, môže odstrániť balvany, ktorými je zapečatené srdce. Nepodliehajme preto rezignácii, neskoncujme s nádejou. Môžeme a máme dúfať, pretože Boh je verný.... On, Zmŕtvychvstálý, dvíha nás. Si na ceste slabý, krehký a padáš? Neboj sa, Boh ťa drží za ruku a hovorí: „Buď dobrej mysle!“. Mohol by si však povedať: „Odvalu si sám človek nedá“. Nemôžeš si ju dať, ale môžeš ju prijať ako dar. Stačí otvoriť srdce v modlitbe, stačí trochu pozdvihnúť kameň privalený na srdci a nechať vstúpiť Ježišovo svetlo. Stačí pozvanie: „Príď, Ježišu, do mojich obáv a povedz mi tiež: „S tebou, Pane, budeme skúšaní, ale nie znepokojení. A keď už v nás bude akýkoľvek smútok akýkoľvek zármutok, budeme vnímať potrebu nádeje, pretože s tebou kríž vedie ku vzkrieseniu, pretože si s nami v temnote našej noci. Si istotou v našich neistotách, Slovom v našom mlčaní, a nič nebude nám môcť nikdy odcudziť lásku, ktorú máš k nám...“

V duchu týchto slov sa obraciame chrbtom k smrti a otvárame srdce tomu, ktorý je Život. Ako veľmi potrebujeme, ale aj svet okolo nás, počuť túto zvesť! Nikdy nezabúdajme, že Kristus sa hlása najmä svedectvom našich životov vďaka radosti z evanjelia. Ako vidíme z dejín Cirkvi, živá viera v Ježiša je miazga, ktorá neustále prináša nové ovocie a môže zmeniť svet. Príklad svätých nám ukazuje, že nasledovať Ježiša Krista „je nielen dobré a správne, ale aj krásne; schopné naplniť život novým jasom a hlbokou radosťou, a to aj uprostred skúšok“ (Ap. exhortácia *Evangelii gaudium*, 167).

Cirkev však slávi veľkonočné tajomstvo nielen na Veľkú noc. Podľa apoštolskej tradície, ktorá má svoj pôvod v samom dni Kristovho vzkriesenia, v každý siedmy deň, ktorý sa právom volá „Deň Pána“ (*Dominica*) – ako sa nazývala nedeľa už od apoštolských čias. Tento deň, mal v dejinách Cirkvi vždy privilegovanú vážnosť pre svoju úzku súvislosť so samým jadrom kresťanského tajomstva. Je to „Veľká noc“ týždňa, v ktorej sa slávi Kristovo víťazstvo nad hriechom a nad smrťou, završenie prvého stvorenia a začiatok „nového stvorenia“ (porov. *2Kor 5,17*).

Stredobodom tohto dňa je slávenie Eucharistie, lebo práve tu sa celé spoločenstvo veriacich stretáva so Vzkrieseným Pánom, ktorý nás pozýva na svoju hostinu.

Kresťania od začiatku radostne oslavovali Veľkú noc ako skutočnosť Ježišovho zmŕtvychvstania, ktorú si nemali nechať len pre seba. Preto slávenie nedele je neodmysliteľné pre každého, kto sa nazýva kresťanom. Toto slávenie nedeľnej omše je pre kresťanov nielen povinnosťou, ale je oveľa viac vnútornou potrebou zakusovať spoločenstvo s Kristom a medzi sebou navzájom, a tak je aj otázkou kresťanskej identity.

„Bez Pána a bez jeho dňa nemôžeme žiť!“ – takto to odvážne vyznali kresťania z Abiteny v dnešnom Tunise v roku 304, keď boli prepadnutí vojakmi počas nedeľného slávenia Eucharistie, ktorá bola zakázaná cisárom Diokleciánom. Pevne sa pridržali slávenia nedeľnej svätej omše, hoci vedeli, že im za to hrozil trest smrti. Pre týchto kresťanov nebolo slávenie nedele iba príkazom, ale naozaj vnútornou túžbou po spoločenstve so Zmŕtvychvstalým Pánom a po veriacom spoločenstve. Takto ste to dosvedčili aj mnohí z Vás. Hľadali ste spôsoby zúčastniť sa na svätej omši, alebo prijímať Eucharistiu, v čase pandémie, keď sa objavovali mnohokrát aj chaotické opatrenia, keď sme ani my, kňazi nevedeli vždy aktuálne na ne reagovať a neboli sme Vám vždy k dispozícii vo väčšej miere. Za Vaše mnohokrát hrdinské svedectvo viery Vám patrí náš obdiv a vďaka! Tiež Vám ďakujeme za Vaše svedectvo viery, keď ste sa prihlásili pri sčítaní ku Katolíckej cirkvi.

Preto je slávenie nedele aj dnes – a ešte viac v budúcnosti – bude rozhodujúcim znakom toho, čo znamená byť kresťanom. Preto by sme si mali tento rozmer nedele nanovo uvedomovať a chrániť ho, aj keď sú iné podmienky. Uvedomme si, že viera kresťanov zmenila prostredie, aj v prospech nedele, nie prostredie viery kresťanov.

Pozrite! Kňaz Valter Čížek bol obvinený a uväznený sovietskymi úradmi na 23 rokov ťažkej práce ako vatikánsky špión, ktoré prežil prevažne na Sibíri. Utrpenie každého druhu opísal po prepustení v knihe *Ty si ma viedol*. Jeden z najdojímavejších okamihov sa vzťahuje na obeť a odriekania, ktoré väzni podstúpili, aby sa mohli posilniť Kristovým Telom (vtedy ešte platil predpis, že od polnoci až do doby svätého prijímania sa nesmelo nič ani jesť ani piť). „Videl som“, hovorí kňaz, „väzňov, ako sa zriekajú potrebného oddychu i spánku, aby vstali pred ostatnými a zúčastnili sa svätej omše, ktorú som slúžil v tajnosti. Mnohí nemohli byť prítomní na svätej omši. Niektorí sa postili celý deň, neokúsia ani jedla ani nápoja, len aby mohli ísť na sv. prijímanie.

Môžete si predstaviť, čo znamená vykonávať ťažké väzenské práce, a nevziať do úst nič celý deň?! Ako sa to prieči našej pohodlnosti, či ľahostajnosti, keď nedeľu často vymeníme za niečo iné, menejcenné. Ak sa totiž k sláveniu nedele pristupuje len z vonkajšej povinnosti, potom sa ľahko zanedbá a žiaľ nahradí sa inými aktivitami. Neuspokojme sa ani tým, že sledujeme bohoslužby v médiách. Táto forma nenahrádza plnú účasť. To ponechajme tým, ktorí nemajú inú možnosť. Tento spôsob svätenia nedele – účasť na celej sv. omši – sa nedá ničím nahradiť, pokiaľ nám v tom nebráni žiadna fyzická alebo morálna nemožnosť.

Áno, aj my, kresťania tretieho tisícročia, nemôžeme žiť bez nedele! Potrebujeme všetci tento láskavý pohľad Boha, ktorý plynie z nedeľného slávenia svätej omše. Preto nedeľa je oveľa viac než len strohý príkaz! Veď zo živého stretávania sa s Bohom vyplýva nová ochota k stretávaniu sa medzi sebou. Nedeľa daruje často rozídeným členom rodiny nenahraditeľný čas vzájomnej spolupatričnosti. Ponúka tiež človeku, často osamotenému, možnosť medziľudskej skúsenosti a vytvára priestor k duchovnému konaniu a činorodému odpočinku.

Áno, to je veľkonočná viera, keď sa nielen ospevuje v náboženských piesňach týchto dní, alebo vyznáva v Kréde, ale sa žije po celý rok. Aj to je naše rozhodnutie pre vieru, ktorá nás robí kresťanmi. „Veľká noc rastie, keď rastú tí, čo ju slávia“ – pripomína sv. Gregor Veľký, pretože veľkonočná viera, ktorú slávime každú nedeľu, dáva zmysel nášmu životu a všetkým našim ľudským úsiliam. To je nová jar. Lebo „Ty si vstal z mŕtvych, Kriste náš a v sláve Otca slávu máš; a že nás vzkriesiš všetkých raz, to pevne verí každý z nás“ (*Veľkonočný hymnus*).

Želáme Vám a vyprosujeme, milí bratia a sestry, aby veľkonočná milosť, ktorá vychádza z Kristovho víťazstva, bola neustále súčasťou nášho života, aj cez nedeľné slávenie Kristovej smrti a zmŕtvychvstania.

Mons. Peter Beňo, pomocný biskup

Mons. Viliam Judák, nitriansky biskup